

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Усмонзода Зариф Ҷумабой дар мавзуи «Ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.9. Назария ва методикаи ташкили фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ (педагогикаи иҷтимоӣ) пешниҳод шудааст

Вобаста ба дигаргуниҳои дар ҷомеаи ҷаҳонӣ баамалоянда, рушди соҳаи маориф ва илм, таълиму тарбияи насли наврас беш аз пеш аҳаммияти муҳими бунёдӣ ва амалӣ пайдо мекунад ва нақши омӯзиши масъалаҳои тарбияи эстетикӣ, ақидаҳои мутафаккирони ватанӣ, ҷаҳонӣ ва дарки амиқи равандҳои эстетикӣкунонии таҳсилот муҳим арзёбӣ мегардад, ки ин мубрамияти мавзуи таҳқиқоти унвонҷӯ Усмонзода Зариф Ҷумабойро нишон медиҳад.

Тавре диссертант қайд кардааст: “Дар шароити муосири рушди ҷомеа баланд бардоштани маърифати эстетикӣ аҳли ҷомеа, дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот ташаккул додани маърифати эстетикӣ ба миён меояд, то ки донишҷӯён аз арзишҳои зебоипарастӣ бархӯдор шаванд, бо донишҳои техникӣ маҳдуд нагардида, қобилиятҳои эҷодии хешро дар соҳаи ҳам эҷодиёти бадеӣ ва ҳам эҷодиёти техникӣ ташаккул бидиҳанд, муносибати арзишманд ба фарҳанги бадеӣ дошта бошанд”.

Аз ин рӯ, таҳқиқи масъалаҳои ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ зимни анъанаҳои миллӣ имкон фароҳам меорад, ки дар таълиму тарбияи насли наврас аз арзишҳои ахлоқӣ, миллӣ - эстетикӣ ва мардумии халқи ориётабори тоҷик истифода бурда шуда, дар ин замина, сирати миллии ҷавонон ташаккул дода шавад. Бино бар ин, ин проблема муҳимияти махсус пайдо карда, хеле мубрам мебошад.

Дар иҷрои вазифаҳои тарбияи эстетикӣ муассисаҳои таҳсилотӣ ва фарҳанг нақш ва ҷойгоҳи махсусро ишғол менамоянд. Онҳо анъанаҳои бисёр қадима ва гаронбаҳоро фаро гирифта, арзиши баланди адабиву бадеӣ ва эстетикиро касб кардаанд. Аз ҷумла тараннуми масъалаҳои тарбиявӣ ахлоқӣ, рушди хирад ва сирати миллӣ, зебоипарастӣ омӯзиши илму маърифати эстетикӣ ва дигар масъалаҳои муҳими соҳаҳои маънавӣ ахлоқии ҳаёти инсоният дар қори ин муассисаҳо мақоми марказӣ дорад. Ин аст, ки ҷорабиниҳои маърифатӣ ва фарҳангӣ иҷтимоии кормандони маориф ва фарҳанг тавассути восита ва шаклҳои муассисаҳои болозикр аз қайҳо боз тавачҷуи муҳаққиқонро

ба худ ҷалб намуда, роҷеъ ба он тадқиқоти судманд аз тарафи олимони ватаниву хориҷӣ анҷом дода шудаанд: (А. Ариарский, И.Н. Ерошенков, В.Е. Триодин, В.В. Жарков, Ярошенок В.В, С. Раҳимов, А. Нуров ва Б. Раҳимов, Р.Х. Абдуллоева, А. Саидов ва дигарон). Аммо проблемаи интихобшуда то кунун аз ҷониби олимони омӯхта нашуда, таҳқиқоти наватарин дар самти эстетикунони таҳсилот ва фароғатро тақозо дорад.

Муаллифи диссертатсия дар рафти анҷом додани тадқиқоти илмӣ муайян намудааст, ки дар замони муосир сатҳи ахлоқи ҳамида ва фарҳанги эстетикӣ ҷавонон коста гардида, насли наврас дар ҳаёти ҳаррӯзаи ҳеш ба камбудиву мушкилиҳои ҷиддӣ рӯ ба рӯ мешавад. Вобаста ба ин, гузаронидани тадқиқоти илмӣ дар самти фарҳанги зебоипарастӣ ва ташаккули он масъалаи мубрами рӯз ба шумор рафта, ҳалли он то андозае фазои ҳолигии вақти ҳолӣ ва маънавиёти донишҷӯёро пурра ва ғанӣ мегардонад.

Усмонзода Зариф Ҷумабой дар диссертатсия вазифаҳо ва фарзияҳои илмӣ худро пешгӯӣ ва тасдиқ карда, тамоми ҷанбаҳои назариявӣ ва амалии масъалаҳои таҳқиқшавандаро фаро гирифтааст. Корҳои аз ҷониби муҳаққиқ анҷомдодашуда ва натиҷаҳои таҳқиқотию озмоишии дар диссертатсия бадастовардаи муаллиф, тавре ки аз автореферат бар меояд, исбот месозанд, ки довтолаб ба ҳадафи назди худ гузошта ва вазифаҳои дар диссертатсия гузошташуда ноил гаштааст. Ҳамаи фарзияҳои пешгӯӣнамудаи муҳаққиқ дар диссертатсия тасдиқи худро ёфтаанд, ки ин натиҷаи заҳмати зиёд ба ҳарч додани муҳаққиқ мебошад.

Таҳлил ва баррасии назарияҳои илман асосёфтаи олимони соҳаи педагогика, сотсология, фалсафа, назария, методика ва ташкили фаъолияти иҷтимоӣ - фарҳангӣ оид ба ташаккули фарҳанги эстетикӣ ҳамчун хориқаи миллӣ, инчунин вазъи кунунии тарбияи эстетикӣ тавассути қори муассисаҳои таълимӣ дар раванди ҳамкорӣ бо марказҳои фарҳангӣ фароғатӣ дар самти тарғиб ва тақмили арзишҳои эстетикӣ насли наврас ва ҷавонон ба навгонии илмӣ таҳқиқот мусоидат намудаанд. Муҳаққиқ бо созмон додани корҳои таҳқиқотӣ, таҳияи хулосаҳо оид ба корҳои анҷомдодашудаи таҳқиқотӣ ва тавсияҳои методии пешниҳоднамудаи ҳеш навгонҳои илмӣ ва методиро асоснок карда, баррасӣ намудааст.

Боиси тазаккур аст, ки дар асоси навгонҳои илмӣ диссертатсия, ақидаю назарияҳои бунёдӣ ва хулосаҳое, ки дар шакли озмоишу таҷриба санҷида шудааст, монография, дастурҳои таълимӣ-методӣ, тадриси фанҳои эстетика ва этика дар коллеҷҳои техникӣ гузоришҳо

дар курсҳои тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф ва фарҳанги ш. Панҷакент, мақола ва фишурдаҳои илмӣ таҳия гардидааст, ки онҳоро дар амалияи фаъолияти педагогӣ ба таври васеъ истифода бурдан мумкин аст.

Инчунин, дар қорҳои таҳқиқотӣ-озмоишӣ ва нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшавандаи диссертатсияи довталаб масъалаҳои ташаккули фарҳангии эстетикӣ дар заминаи анъанаҳои миллӣ, ба тақозои замони муосир мутобиқ намудани барномаҳои педагогии ташаккули фарҳанги эстетикӣ, рушди салоҳиятҳои умумифарҳангии донишҷӯёни коллеҷ бо истифода аз омӯзиши арзишҳои эстетикӣ мутафаккирони тоҷикҳо ҳаққон ҳаллу фасли ҳудро ёфтаанд. Ҳамзамон, масъалаҳои таҳлилу баррасигардида ва нуктаҳои илмӣ аз ҷониби довталаб ба ҳимоя пешниҳодгардида моҳият, мундариҷа ва муҳтавои қори диссертатсиониро инъикос намуда, натиҷаҳои бадастомадаро тасдиқ ва ғояҳои навро пешгӯӣ мекунанд.

Муаллифи диссертатсия дар асоси таҳқиқ ва омӯзиши сарчашмаҳо ва адабиёти илмӣ соҳаи педагогика, фарҳангшиносӣ ва методикаи фаъолияти иҷтимоӣ - фарҳангӣ масъалаи ташаккули самараноки фарҳанги эстетикӣ дар заминаи арзишҳои миллӣ ва умумбашарӣ асоснок намуда, роҳҳои дар фаъолияти муассисаҳои низоми маориф ва фарҳанг, тақмили таҳассуси кадрҳои педагогӣ ва фарҳанг истифода бурдани афкори педагогиро зимни ба роҳ мондани қорҳои таҷрибавию озмоишӣ амалан баррасӣ намудааст.

Таҳлили манбаҳои гуногуни иттилоотӣ, методӣ, педагогӣ, психологӣ, методологияи илмӣ, истифодаи моҳиронаи методҳои таҳқиқотӣ ба довталаб имкон додааст, ки ӯ ҳадафи таҳқиқот, вазифаҳо, предмет ва мантиқи таҳқиқотро ҳеле моҳирона баррасӣ намояд. Қорҳои анҷомдодаи ӯ арзиши баланди илмӣ ва амалӣ доранд.

Тавсияҳо дар таҳияи барномаҳои таълимӣ, васоит ва дастурҳои таълимӣ ва қорҳои минбаъдаи илмӣ-таҳқиқотӣ мавриди истифода қарор додан боиси рушди илми педагогикаи иҷтимоӣ фарҳангии муосир мегардад.

Хулоса Усмонзода Зариф Ҷумабой ба мақсадҳои дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузошташуда ноил шуда, вазифаҳои илмӣ таҳқиқотро ба пуррагӣ ҳаллу фасл қардааст ва диссертатсияи мазкур, чи тавре, ки аз автореферат бар меояд, қори ба итмомрасидаи илмӣ-таҳқиқотӣ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона ва дар сатҳи ҳуби илмӣ амалӣ анҷом дода шудааст.

Дар маҷмӯъ, метавон иброз намуд, ки диссертатсияи илмӣ Усмонзода Зариф Ҷумабой дар мавзӯи «Ҳамкории коллеҷ ва

муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён” ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ва бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.9. Назария ва методикаи ташкили фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ (педагогикаи иҷтимоӣ) мебошад.

Муқарриз:

номзади илмҳои педагогӣ,
дотсенти кафедраи
таърих ва фалсафаи ДБССТ

 Саидиброимов
Шозодаibroхим Одилшоевич

Имзои Саидиброимов Ш.О. – ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДБССТ

 Чураев Ш.

Суроға: 734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, хиёбони Борбад, 48/5

Тел. +992 (37) 234-88-02; +992 (37) 234-88-24

E-mail: shozoda07.71@mail.ru

03.09.2026